

ο, η, το ΑΡΘ.: το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι μιλάμε για ένα συγκεκριμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα κτλ.: *Ο πατέρας γύρισε νωρίς από τη δουλειά. / Η Ελένη είναι η πιο καλή μαθήτρια στην τάξη. / Το δελφίνι είναι πολύ έξυπνο ζώο.*

ο κόσμος να χαλάσει ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάτι που θα το κάνουμε οπωσδήποτε, ό,τι κι αν γίνει: *Ο κόσμος να χαλάσει, εγώ θα έρθω στην αποφοίτησή σου.*

ο κούκος αηδόνι ΕΚΦΡ.: λέμε ότι κάτι μας στοιχίζει ή μας έρχεται ο κούκος αηδόνι όταν το πληρώνουμε πολύ περισσότερα χρήματα απ' όσα αξίζει: *Μας στοίχισε ο κούκος αηδόνι για να βάψουμε όλο το σπίτι.*

ό,τι ΑΝΤΩΝ.: όταν λέμε ό,τι, εννοούμε καθετί, χωρίς να μας ενδιαφέρει ποιο ακριβώς: *Τρώει ό,τι βρει μπροστά του. / Κάνει πάντα ό,τι του λένε.*

△ Η λέξη ό,τι δεν κλίνεται.

ό,τι βρέξει ας κατεβάσει ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν δε μας ενδιαφέρει τι θα συμβεί: *Δε μ' ενδιαφέρει τι θα γράψω στις εξετάσεις. Ό,τι βρέξει ας κατεβάσει.*

ό,τι έγινε έγινε ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάτι άσχημο που έγινε και δεν μπορεί να διορθωθεί: *Ό,τι έγινε έγινε, ας το ξεχάσουμε.*

ό,τι έχω και δεν έχω ΕΚΦΡ.: λέμε ότι κάποιος δίνει ό,τι έχει και δεν έχει όταν τα δίνει όλα: *Για να σπουδάσει το γιο του, πούλησε ό,τι είχε και δεν είχε.*

ό,τι θέλει ας γίνει ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν δε μας νοιάζει τι θα συμβεί: *Εγώ θα του το πω και ό,τι θέλει ας γίνει.*

ό,τι πρέπει ΕΚΦΡ.: λέμε ότι κάτι είναι ό,τι πρέπει όταν είναι αυτό που πραγματικά χρειαζόμαστε, το πιο κατάλληλο για αυτήν την περίπτωση: *Το τσάι είναι ό,τι πρέπει για το στομαχόπονο.*

η όαση (της όασης, των οάσεων) ΟΥΣ.:

1. η όαση είναι μια μικρή περιοχή μέσα στην έρημο, όπου υπάρχει νερό και πολλά φυτά: *Υστερα από δέκα μέρες ταξίδι στην έρημο, το καραβάνι έφτασε σε μια όαση.*

2. όαση λέμε καθετί που μας προσφέρει ευχαρίστηση όταν γύρω μας συμβαίνουν δυσάρεστα πράγματα: *Στην Αθήνα, ο Εθνικός Κήπος είναι μια όαση δροσιάς και ηρεμίας.*

ο οβάλ, η οβάλ, το οβάλ ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι οβάλ, έχει το σχήμα του αυγού (= ωοειδής): *Σέρβιρε το κρέας σε μια οβάλ πιατέλα. / Το σχήμα του προσώπου μου είναι οβάλ.*

△ Η λέξη οβάλ δεν κλίνεται.

το ογδόντα ΟΥΣ.: ο αριθμός 80: *Τέσσερις φορές το είκοσι κάνει ογδόντα.*

△ Η λέξη ογδόντα δεν κλίνεται.

οι ογδόντα, οι ογδόντα, τα ογδόντα ΕΠΙΘ.: ογδόντα άνθρωποι ή ογδόντα πράγματα είναι ένα σύνολο από 80 μονάδες: *Η γιαγιά μου είναι ογδόντα χρονών.*

△ Η λέξη ογδόντα δεν κλίνεται.

ο όγδοος, η όγδοη, το όγδοο ΕΠΙΘ.: όταν ένα πρόσωπο ή πράγμα είναι όγδοο, έχει τον αριθμό 8 σε μια σειρά: *Συνεχίστε ευθεία και στον όγδοο δρόμο στρίψτε δεξιά.*

ο όγκος (του όγκου, των όγκων) ΟΥΣ.:

1. ο όγκος είναι το πόσο μεγάλο ή πόσο μικρό χώρο χρειάζεται κάτι για να υπάρχει σε αυτόν (= διαστάσεις): *Η ντουλάπα έχει μεγάλο όγκο και δε χωράει από την πόρτα.*

2. ο όγκος είναι η μεγάλη ποσότητα από κάτι (= πλήθος): *Ένας όγκος επιστολών από δυσσχεστημένους πελάτες τον περίμενε πάνω στο γραφείο του. / Στην εποχή μας υπάρχει ένας τεράστιος όγκος πληροφοριών.*

3. (ΙΑΤΡ.) ο όγκος είναι μια μάζα από κύτταρα που δε μεγαλώνουν με φυσιολογικό τρόπο: *Πέθανε από όγκο στον εγκέφαλο.*

η οδηγία (της οδηγίας, των οδηγιών) ΟΥΣ.: οι οδηγίες είναι οι πληροφορίες που μας λένε τι να κάνουμε, πώς να το κάνουμε, ή πώς να φτάσουμε κάπου: *Διάβασε τις οδηγίες για την καινούρια τηλεόραση. / Για να μη χαθείς, θα σου δώσω οδηγίες για το πώς θα έρθεις στο σπίτι μου.*

ο οδηγός, η οδηγός (του/της οδηγού, των οδηγών) ΟΥΣ.:

1. ο οδηγός είναι αυτός που οδηγεί ένα αυτοκίνητο, ένα λεωφορείο, μια μοτοσικλέτα κτλ.: *Η αστυνομία κάνει αλκοτέστ στους οδηγούς.*

2. ο οδηγός είναι αυτός που μας δείχνει το δρόμο σε ένα άγνωστο ή επικίνδυνο μέρος: *Στην εκδρομή είχαμε οδηγό που μας έδειχνε τα μονοπάτια.*

3. ο οδηγός ΑΡΣ.: ο οδηγός είναι κάθε βιβλίο που μας δίνει πληροφορίες για έναν τόπο ή οδηγίες για το πώς να κάνουμε κάτι: *Αγοράσαμε έναν οδηγό με τα μνημεία και τα ξενοδοχεία της πόλης.*

4. η οδηγός ΘΗΛ.: η οδηγός είναι η γυναίκα που είναι πρόσκοπος: *Τα κορίτσια θα πάνε κατασκήνωση με τις οδηγούς.*

οδηγώ (οδήγησα), **οδηγιέμαι** (οδηγήθηκα, οδηγημένος) ΡΗΜ.:

1. όταν οδηγούμε ένα μέσο συγκοινωνίας, το κάνουμε να κινηθεί προς την κατεύθυνση που θέλουμε: *Πότε έμαθες να οδηγείς αυτοκίνητο; / Οδήγησε μόνος του σε όλο το ταξίδι.*

2. όταν οδηγούμε κάποιον, τον συνοδεύουμε στο μέρος που θέλει να φτάσει (= πάω): *Ο καμαρότος οδήγησε τους επιβάτες στην καμπίνα τους.*

3. οδηγεί 3^ο πρ.: όταν ένας δρόμος οδηγεί κάπου, φτάνει σε ένα ορισμένο σημείο που είναι το τέλος του (= καταλήγει): *Αυτό ο δρόμος οδηγεί στη θάλασσα.*

4. οδηγεί 3^ο πρ.: κάτι με οδηγεί σε κάτι όταν με κάνει να φτάσω σε μια κατάσταση (= ωθεί): *Τα ναρκωτικά τον οδήγησαν στο θάνατο.*

ο **οδοιπόρος**, η **οδοιπόρος** (του/της οδοιπόρου, των οδοιπόρων) ουσ.: ο οδοιπόρος είναι αυτός που ταξιδεύει μια μεγάλη απόσταση με τα πόδια: *Σε πολλές διαδρομές στα μεγάλα δάση ο οδοιπόρος ξεχνάει ότι υπάρχει ήλιος.*

ο **οδοντίατρος**, η **οδοντίατρος** (του/της οδοντιάτρου, των οδοντιάτρων) ουσ. (επισ.): ο οδοντογιάτρως

η **οδοντόβουρτσα** (της οδοντόβουρτσας) ουσ.: η οδοντόβουρτσα είναι μια μικρή βούρτσα με μακρύ χερούλι, που τη χρησιμοποιούμε για να καθαρίζουμε τα δόντια μας: *Όταν οι τρίχες της οδοντόβουρτσας αρχίζουν να αραιώνουν, τότε πρέπει να την αλλάξετε.*

⚠ Η λέξη οδοντόβουρτσα δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

ο **οδοντογιάτρως**, η **οδοντογιάτρός** (του/της οδοντογιάτρου, των οδοντογιάτρων) και η **οδοντογιάτρινά** (της οδοντογιάτρινας) ουσ.: ο οδοντογιάτρως είναι ο γιάτρως που φροντίζει για την υγεία των δοντιών μας: *Πήγε στον οδοντογιάτρω για να του σφραγίσει το δόντι.*

η **οδοντογλυφίδα** (της οδοντογλυφίδας, των οδοντογλυφίδων) ουσ.:

1. η οδοντογλυφίδα είναι ένα μικρό και μυτερό κομμάτι από ξύλο, που το χρησιμοποιούμε για να βγάζουμε τις τροφές ανάμεσα από τα δόντια μας: *Μετά το φαγητό καθάρισε τα δόντια του με την οδοντογλυφίδα.*

2. (μειωτ.) οδοντογλυφίδα λέμε κάποιον που είναι πάρα πολύ αδύνατος: *Έγινες σαν οδοντογλυφίδα και πρέπει να παχύνεις λίγο.*

η **οδοντόκρεμα** (της οδοντόκρεμας) ουσ.: η οδοντόκρεμα είναι μια παχιά ουσία σαν κρέμα, που τη βάζουμε πάνω στην οδοντόβουρτσα για να πλύνουμε τα δόντια μας (= οδοντόπαστα): *Αυτή η απαλή οδοντόκρεμα σχεδιάστηκε για τα ευαίσθητα δόντια.*

⚠ Η λέξη οδοντόκρεμα δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

η **οδός** (της οδού, των οδών) ουσ.:

1. η οδός είναι ένας δρόμος μέσα σε πόλη ή σε χωριό, ή ο δρόμος που ενώνει μικρές ή μεγάλες πόλεις μεταξύ τους: *Αν ακολουθήσεις την οδό Σταδίου, θα φτάσεις στο Σύνταγμα. / Η εθνική οδός Αθηνών-Θεσσαλονίκης.*

2. λέμε οδό τον τρόπο που χρησιμοποιεί κάποιος για να πετύχει κάτι (= μέσο): *Πιστεύουν ότι η απεργία δεν είναι πάντα η καλύτερη οδός για την επίλυση των προβλημάτων τους.*

ο **οδοστρωτήρας** (του οδοστρωτήρα, των οδοστρωτήρων) ουσ.: ο οδοστρωτήρας είναι ένα μεγάλο και βαρύ μηχανήμα με ένα μεγάλο με-

ταλλικό κύλινδρο, που το οδηγούν οι άνθρωποι για να κάνουν την επιφάνεια ενός δρόμου λεία: *Γκρέμισαν το κτίριο και ισοπέδωσαν το έδαφος με οδοστρωτήρα.*

η **οθόνη** (της οθόνης, των οθονών) ουσ.: η οθόνη είναι η επίπεδη επιφάνεια στον υπολογιστή, στην τηλεόραση ή σε άλλη συσκευή πάνω στην οποία εμφανίζονται εικόνες ή λέξεις: *Στην οθόνη σας θα εμφανιστεί το εικονίδιο του προγράμματος. / Ξαφνικά η οθόνη μαύρισε.*

η **οικογένεια** (της οικογένειας, των οικογενειών) ουσ.:

1. μια οικογένεια αποτελείται από τους γονείς και τα παιδιά ή και από όλους τους συγγενείς: *Στο διπλανό σπίτι μένει μια οικογένεια με δύο παιδιά. / Κατάγεται από πλούσια οικογένεια. (= σόι)*

2. οικογένεια λέμε μια ομάδα φυτών, ζώων, γλωσσών κτλ. με κοινά χαρακτηριστικά: *Η γάτα ανήκει στην οικογένεια των αιλουροειδών. / Τα ισπανικά και τα ιταλικά ανήκουν στη ρομανική οικογένεια γλωσσών.*

ο **οικοδεσπότης** (του οικοδεσπότη, των οικοδεσποτών), η **οικοδέσποινα** (της οικοδέσποινας) ουσ.: ο οικοδεσπότης είναι αυτός που μας καλεί στο σπίτι του σε γιορτή, πάρτι ή άλλη εκδήλωση και μας περιποιείται: *Η οικοδέσποινα φρόντισε να μη λείψει τίποτα από τους καλεσμένους.*

ο **οικοδόμος** (του οικοδόμου, των οικοδόμων) ουσ.: ο οικοδόμος είναι αυτός που χτίζει ή επισκευάζει σπίτια ή άλλα κτίρια: *Οι οικοδόμοι τελείωσαν το χτίσιμο των τούβλων στους τοίχους.*

η **οικολογία** (της οικολογίας) ουσ.: η οικολογία είναι η επιστήμη που μελετάει τη σχέση των ανθρώπων, των φυτών και των ζώων με το περιβάλλον στο οποίο ζουν: *Σπούδασε βιολογία στο πανεπιστήμιο και ειδικεύτηκε στην οικολογία.*

⚠ Η λέξη οικολογία δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο **οικολόγος**, η **οικολόγος** (του/της οικολόγου, των οικολόγων) ουσ.:

1. ο οικολόγος είναι ο επιστήμονας που ασχολείται με την οικολογία: *Είναι οικολόγος και μελετάει το οικοσύστημα της λίμνης Κερκίνης.*

2. ο οικολόγος είναι ο άνθρωπος που ενδιαφέρεται για το περιβάλλον: *Οι οικολόγοι διαμαρτύρονται για τη μόλυνση του περιβάλλοντος από τις μεγάλες εταιρείες πετρελαίου.*

η **οικονομία** (της οικονομίας, των οικονομιών) ουσ.:

1. η οικονομία είναι ο τρόπος που μία χώρα φτιάχνει, αγοράζει ή πουλάει υλικά αγαθά: *Η βιομηχανία μιας χώρας είναι μέρος της οικονομίας της.*

2. όταν κάνουμε οικονομία σε κάτι, προσπαθούμε να μην το ξοδεύουμε χωρίς λόγο (≠ σπατάλη): *Κάνει αιματηρές οικονομίες για να μαζέψει λεφτά για να σπουδάσει. / Φέτος δεν*

έβρεξε, γι' αυτό πρέπει να κάνουμε οικονομία στο νερό.

3. οικονομίες ΠΛΗΘ.: οι οικονομίες μας είναι τα χρήματα που φυλάμε για να τα χρησιμοποιήσουμε για ορισμένο σκοπό: Έδωσε τις οικονομίες μιας ζωής για να αγοράσει ένα σπίτι.

το **οικόπεδο** (του οικοπέδου, των οικοπέδων) ΟΥΣ.: το οικόπεδο είναι ένα μικρό συνήθως κομμάτι γης, στο οποίο έχουμε χτίσει ή μπορούμε να χτίσουμε κάποιο κτίριο: Αγόρασε ένα οικόπεδο κοντά στην παραλία για να χτίσει το εξοχικό του σπίτι.

ο **οίκτος** (του οίκτου) ΟΥΣ.: όταν νιώθουμε οίκτο για κάποιον, τον λυπόμαστε και νιώθουμε συμπάθεια για αυτόν, γιατί υποφέρει (= συμπόνια): Πολλοί αντιμετωπίζουν τους αναπήρους με οίκτο. / Τον χτυπούσε χωρίς οίκτο.

⚠ Η λέξη οίκτος δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

το **οινόπνευμα** (του οινόπνευματος, των οινόπνευμάτων) ΟΥΣ.:

1. το οινόπνευμα είναι ένα άχρωμο και διάφανο υγρό με πολύ δυνατή μυρωδιά, που το χρησιμοποιούμε σε ποτά, αρώματα, φάρμακα κτλ.: Η μπίρα που ήπιαμε είχε 6% οινόπνευμα. (= αλκοόλ) / Χρησιμοποιεί αποσμητικό χωρίς οινόπνευμα.

2. (ΑΝΕΠΙΣ.) λέμε οινόπνευμα κάθε ποτό που έχει μέσα αλκοόλ: Μην πίνεις οινόπνευμα αν πρόκειται να οδηγήσεις.

οκλαδόν ΕΠΙΡΡ.: όταν καθόμαστε οκλαδόν, καθόμαστε κάτω με τα πόδια λυγισμένα και σταυρωμένα προς τα μέσα: Καθίσαμε οκλαδόν γύρω από τη φωτιά.

το **οκτώ** και το **οχτώ** ΟΥΣ.: ο αριθμός 8: Η άσκηση βρίσκεται στη σελίδα οκτώ του βιβλίου σας.

⚠ Η λέξη οκτώ δεν κλίνεται.

οι **οκτώ**, οι **οκτώ**, τα **οκτώ** και οι **οχτώ**, οι **οχτώ**, τα **οχτώ** ΕΠΙΘ. (ΟΚΤΩ) άνθρωποι ή οκτώ πράγματα είναι ένα σύνολο από 8 μονάδες: Χτες που έκανε κρύο, η θερμοκρασία ήταν οκτώ βαθμοί Κελσίου.

⚠ Η λέξη οκτώ δεν κλίνεται.

ο **Οκτώβρης** (του Οκτώβρη, των Οκτώβρηδων) ΟΥΣ. (ΑΝΕΠΙΣ.): ο Οκτώβριος: Έχω τα γενέθλιά μου στις 2 του Οκτώβρη.

ο **Οκτώβριος** (του Οκτωβρίου) ΟΥΣ.: ο Οκτώβριος είναι ο δέκατος μήνας του χρόνου: Η 28η Οκτωβρίου είναι εθνική επέτειος για τους Έλληνες.

⚠ Η λέξη Οκτώβριος δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

όλα μου έρχονται δεξιά ΕΚΦΡ.: λέμε ότι όλα μας έρχονται δεξιά όταν όλα πάνε καλά: Εύχομαι να πετύχεις και να σου έρθουν όλα δεξιά!

όλη την ώρα ΕΚΦΡ.: όταν κάποιος κάνει κάτι όλη την ώρα, το κάνει συνέχεια: Μην γκρινιάζεις όλη την ώρα, γιατί γίνεσαι κουραστικός.

ολημερίς ΕΠΙΡΡ. (ΑΝΕΠΙΣ.): όταν κάτι γίνεται ολημερίς, γίνεται όλη την ημέρα, από το πρωί ως

το βράδυ: Μάζευε ελιές ολημερίς στο χωράφι και γύρισε πολύ κουρασμένος.

ο **ολιγόλογος**, η **ολιγόλογη**, το **ολιγόλογο** ΕΠΙΘ. (ΕΠΙΣ.): ο λιγόλογος: Ο δήμαρχος τους καλωσόρισε με έναν ολιγόλογο χαιρετισμό.

τα **ολλανδέζικα** (των ολλανδέζικων) ΟΥΣ. (ΑΝΕΠΙΣ.): έτσι λέμε αλλιώς τα ολλανδικά

ο **ολλανδέζικος**, η **ολλανδέζικη**, το **ολλανδέζικο** ΕΠΙΘ. (ΑΝΕΠΙΣ.): έτσι λέγεται αλλιώς ο ολλανδικός

τα **ολλανδικά** (των ολλανδικών) ΟΥΣ.: τα ολλανδικά είναι η ολλανδική γλώσσα: Μαθαίνει ολλανδικά, γιατί θέλει να πάει να ζήσει στο Άμστερνταμ.

ο **ολλανδικός**, η **ολλανδική**, το **ολλανδικό** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ολλανδικό, έχει σχέση με την Ολλανδία ή με τους Ολλανδούς: Έφτιαξε ένα μπουκέτο με ολλανδικές τουλίπες σε διάφορα χρώματα.

ο **Ολλανδός** (του Ολλανδού, των Ολλανδών), η **Ολλανδή** (της Ολλανδής) και η **Ολλανδέζα** (της Ολλανδέζας) ΟΥΣ.+ΕΠΙΘ.: Ολλανδός είναι αυτός που ανήκει στο έθνος της Ολλανδίας ή είναι πολίτης του κράτους της Ολλανδίας: Οι περισσότεροι Ολλανδοί χρησιμοποιούν το ποδήλατο για τις μετακινήσεις τους. / Ο Βαν Γκογκ είναι ένας από τους πιο διάσημους Ολλανδούς ζωγράφους.

όλο ΕΠΙΡΡ.:

1. λέξη που χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι κάτι γίνεται συνεχώς, χωρίς διακοπή (= συνεχώς, συνέχεια): Το ρολόι θέλει φτιάξιμο γιατί όλο σταματάει.

2. λέμε ότι κάτι γίνεται όλο και πιο πολύ, όλο και πιο μεγάλο κτλ. όταν γίνεται συνεχώς πιο πολύ, πιο μεγάλο κτλ. (= ολοένα): Το νέο είδος μουσικής αποκτά όλο και πιο πολλούς θαυμαστές.

ολοένα ΕΠΙΡΡ.: λέμε ότι κάτι γίνεται ολοένα και πιο πολύ, ολοένα και πιο μεγάλο κτλ. όταν γίνεται συνεχώς πιο πολύ, πιο μεγάλο κτλ. (= όλο): Ολοένα και περισσότεροι επιβάτες χρησιμοποιούν το μετρό.

ο **ολοήμερος**, η **ολοήμερη**, το **ολοήμερο** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ολοήμερο, κρατάει όλη την ημέρα: Πήγαμε με το σχολείο μας ολοήμερη εκδρομή στην Αλεξανδρούπολη.

όλοι κι όλοι ΕΚΦΡ.: όταν λέμε όλοι κι όλοι, εννοούμε πολύ λίγους, μόνο τόσους: Δύο φίλοι ήρθαν όλοι κι όλοι στη γιορτή μου. / Όλες κι όλες οι οικονομίες μου είναι εκατό ευρώ.

όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουμε ΕΚΦΡ.: το λέμε για να δείξουμε ότι όλοι στη ζωή είμαστε ίδιοι και ίσοι: Δεν πρέπει να βρίζεις τον έναν πολιτικό και να δικαιολογείς τον άλλο, γιατί όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουν.

ο **ολοίδιος**, η **ολοίδια**, το **ολοίδιο** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ολοίδιο με κάτι άλλο, είναι εντελώς

ίδιο με αυτό (= απaráλλαχτος): *Αγόρασα ένα τζιν παντελόνι ολόιδιο με το δικό σου.*

ο **ολόκληρος**, η **ολόκληρη**, το **ολόκληρο** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάτι είναι ολόκληρο, δεν του λείπει κανένα κομμάτι (= ακέραιος): *Το άρθρο του δημοσιεύτηκε ολόκληρο. / Έφαγε μόνος του ένα ολόκληρο ταψί μπακαλαβά!*

2. όταν κάτι είναι ολόκληρο, δεν είναι χωρισμένο σε κομμάτια: *Καθαρίζουμε τα μήλα και τα ψήνουμε ολόκληρα.*

3. χρησιμοποιούμε το "ολόκληρος" όταν αναφερόμαστε στο σύνολο μιας ποσότητας, μιας ομάδας, ενός χώρου κτλ. (= όλος): *Ολόκληρη η πόλη πανηγύριζε. / Το άγαλμα ήταν φτιαγμένο ολόκληρο από χρυσάφι. / Τα μικρά παιδιά δεν πληρώνουν ολόκληρο εισιτήριο.*

4. χρησιμοποιούμε το "ολόκληρος" για να δείξουμε υπερβολή: *Έκανε ολόκληρο ταξίδι μόνο και μόνο για να τη συναντήσει.*

ολοκληρώνω (ολοκληρώωσα), **ολοκληρώνομαι** (ολοκληρώθηκα, ολοκληρωμένος) ΡΗΜ.: όταν ολοκληρώνουμε κάτι, το φτάνουμε σε ένα τέλος, ώστε να γίνει ολόκληρο (= τελειώνω): *Η δουλειά θα πρέπει να έχει ολοκληρωθεί μέχρι το τέλος της άνοιξης. / Δεν έχει ολοκληρώσει ακόμα τις σπουδές του.*

ο **ολομόναχος**, η **ολομόναχη**, το **ολομόναχο** ΕΠΙΘ.: όταν κάποιος είναι ολομόναχος, είναι τελειώς μόνος: *Έφυγαν οι γονείς του και τον άφησαν ολομόναχο στο σπίτι.*

ο **όλος**, η **όλη**, το **όλο** ΕΠΙΘ.:

1. χρησιμοποιούμε τη λέξη "όλος" όταν αναφερόμαστε στο σύνολο μιας ποσότητας, μιας ομάδας, ενός χώρου κτλ. (= ολόκληρος): *Όλο το σχολείο πήγε σήμερα εκδρομή. / Δουλεύει όλη την ημέρα, από το πρωί ως το βράδυ.*

2. χρησιμοποιούμε τη λέξη "όλος" για να δείξουμε ότι κάτι υπάρχει σε μεγάλο βαθμό (= γεμάτος): *Γύρισε στο σπίτι όλος λάσπες. / Το πρόσωπό της έλαμπε όλο χαρά.*

3. **όλοι, όλες, όλα** ΠΛΗΘ.: χρησιμοποιούμε τη λέξη "όλοι" όταν μιλάμε για κάθε άτομο ή πράγμα ενός συνόλου, χωρίς καμία εξαίρεση: *Θα πάμε όλοι στη γιορτή του σχολείου. / Όλα τα Σαββατοκύριακα πηγαίνουμε εκδρομές.*

ΕΚΦΡ. είμαι όλος αυτιά, με όλη τη σημασία της λέξης, όλη την ώρα, όλοι κι όλοι, όλοι στο ίδιο καζάνι βράζουμε, τα βρίσκω όλα στο πιάτο

ολότελα ΕΠΙΡΡ.: χρησιμοποιούμε τη λέξη ολότελα για να δείξουμε ότι κάτι υπάρχει ή γίνεται σε μεγάλο βαθμό (= εντελώς): *Γράφεις ωραία, αλλά σου λείπει ολότελα η φαντασία.*

η **Ολυμπιάδα** (της Ολυμπιάδας) ΟΥΣ.: οι Ολυμπιακοί αγώνες: *Κέρδισε χρυσό μετάλλιο στην ιστιοπλοΐα στην Ολυμπιάδα της Ατλάντας.*

⚠ Η λέξη Ολυμπιάδα δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

οι **Ολυμπιακοί αγώνες** ΟΥΣ.: οι Ολυμπιακοί αγώνες είναι παγκόσμιοι αθλητικοί αγώνες, που γίνονται κάθε τέσσερα χρόνια σε διαφορε-

τική κάθε φορά χώρα του κόσμου (= Ολυμπιάδα): *Οι Ολυμπιακοί αγώνες του 2004 έγιναν στην Αθήνα.*

ο **ολυμπιονίκης**, η **ολυμπιονίκη** (του/της ολυμπιονίκη, των ολυμπιονικών) ΟΥΣ.: ο ολυμπιονίκης είναι ο αθλητής που κέρδισε κάποιο μετάλλιο στους Ολυμπιακούς αγώνες: *Ο Πύρρος Δήμας έχει γίνει τέσσερις φορές ολυμπιονίκης στην άρση βαρών.*

ολωσδιόλου ΕΠΙΡΡ. (ΑΝΕΠΙΣ.): είναι ό,τι και το ολότελα (= εντελώς): *Η γιαγιά μου ήταν ολωσδιόλου αγράμματη.*

η **ομάδα** (της ομάδας, των ομάδων) ΟΥΣ.:

1. η ομάδα είναι πολλά άτομα ή πράγματα μαζί, που βρίσκονται στον ίδιο χώρο μια ορισμένη στιγμή και, συνήθως, έχουν κάτι κοινό που τα συνδέει: *Μια ομάδα παιδιών έπαιζε στην παιδική χαρά. / Η αστυνομία συνέλαβε μια ομάδα διαδηλωτών που πετούσε εκρηκτικά.*

2. (ΑΘΛΗΤ.) η ομάδα είναι οι άνθρωποι που παίζουν μαζί σε ένα άθλημα ή σε ένα παιχνίδι εναντίον μιας άλλης ομάδας: *Παίζει στην ομάδα βόλεϊ του σχολείου. / Τον απέβαλαν από την εθνική ομάδα ποδοσφαίρου.*

η **ομάδα αίματος** ΟΥΣ.: η ομάδα αίματος είναι καθεμία από τις τέσσερις κατηγορίες στις οποίες διακρίνεται το αίμα του ανθρώπινου οργανισμού: *Οι τέσσερις ομάδες αίματος είναι οι: Α, Β, ΑΒ και Ο.*

ομαδικά ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται ομαδικά, γίνεται από πολλούς ανθρώπους μαζί: *Δουλέψαμε ομαδικά για να τελειώσουμε το χτίσιμο του τοίχου πιο γρήγορα.*

ο **ομαδικός**, η **ομαδική**, το **ομαδικό** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ομαδικό, έχει σχέση με μια ομάδα ανθρώπων (≠ ατομικός): *Μέσα από τις ομαδικές εργασίες μαθαίνουμε να συνεργαζόμαστε. / Το μπάσκετ είναι ομαδικό άθλημα.*

ομαλά ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται ομαλά, γίνεται με ομαλό τρόπο, χωρίς προβλήματα ή εμπόδια (= κανονικά, φυσιολογικά): *Οι δρόμοι καθαρίστηκαν από το χιόνι και τα αυτοκίνητα τώρα κινούνται ομαλά.*

ο **ομαλός**, η **ομαλή**, το **ομαλό** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάτι είναι ομαλό, η επιφάνειά του είναι επίπεδη και δεν έχει ανωμαλίες ή εμπόδια (≠ ανώμαλος): *Ο δρόμος που οδηγεί στην κορυφή του βουνού είναι ομαλός, χωρίς λακκούβες.*

2. όταν κάτι είναι ομαλό, γίνεται κανονικά χωρίς προβλήματα ή εμπόδια (= κανονικός, φυσιολογικός): *Η πορεία της υγείας του αρρώστου μετά την εγχείριση είναι ομαλή.*

3. (ΓΡΑΜΜ.) στη γραμματική, ένα ουσιαστικό, επίθετο ή ρήμα είναι ομαλό όταν ακολουθεί τους γενικούς κανόνες κλίσης της γλώσσας (≠ ανώμαλος): *Το ρήμα "δένω" είναι ομαλό.*

η **ομελέτα** (της ομελέτας) ΟΥΣ.: η ομελέτα είναι ένα φαγητό που γίνεται με αυγά που τα χτυπάμε και τα τηγανίζουμε: *Βάζουμε την ομελέτα να ψηθεί και από τις δύο πλευρές.*

⚠ Η λέξη ομελέτα δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

η **ομιλία** (της ομιλίας, των ομιλιών) ΟΥΣ.:

1. η ομιλία είναι η ικανότητα που έχει ο άνθρωπος να μιλάει: *Η ομιλία διαφοροποιεί τον άνθρωπο από τα ζώα.*

2. η ομιλία είναι οι ήχοι που ακούγονται όταν μιλάμε: *Άκουσα ομιλίες στην κουζίνα.*

3. η ομιλία είναι το να μιλάει κάποιος μπροστά σε ακροατήριο (= λόγος): *Η γιορτή του συλλόγου ξεκίνησε με ομιλία του προέδρου.*

η **ομίχλη** (της ομίχλης, των ομιχλών) ΟΥΣ.: όταν έχει ομίχλη, σχηματίζεται ένα πυκνό σύννεφο κοντά στο έδαφος ή στο νερό και δεν μπορούμε να δούμε καθαρά μέσα από αυτό (= καταχνιά): *Η πυκνή ομίχλη ανάγκασε τους οδηγούς να πάνε πιο σιγά.*

όμοια και **ομοίως** ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται όμοια με κάτι άλλο, γίνεται με τον ίδιο τρόπο που γίνεται και αυτό (≠ διαφορετικά): *Η άσκηση αυτή λύνεται όμοια με την προηγούμενη.*

η **ομοιοκαταληξία** (της ομοιοκαταληξίας, των ομοιοκαταληξιών) ΟΥΣ.: όταν δύο στίχοι ενός ποιήματος σχηματίζουν μεταξύ τους ομοιοκαταληξία, οι τελευταίες συλλαβές τους έχουν παρόμοιο ήχο (= ρίμα): *Η λέξη "κόπος" κάνει ομοιοκαταληξία με τη λέξη "όπως".*

ο **όμοιος**, η **όμοια**, το **όμοιο** ΕΠΙΘ.: όταν δύο πράγματα είναι όμοια, είναι ίδια ή μοιάζουν πάρα πολύ (≠ ανόμοιος, διαφορετικός): *Δεν υπάρχει ούτε ένα άτομο ακριβώς όμοιο με κάποιον άλλο.*

η **ομοιότητα** (της ομοιότητας, των ομοιοτήτων) ΟΥΣ.: η ομοιότητα ανάμεσα σε δύο ή περισσότερα πρόσωπα, πράγματα κτλ. είναι αυτό που τα κάνει να είναι όμοια μεταξύ τους (≠ διαφορά): *Βρείτε πέντε ομοιότητες στις δύο εικόνες. / Είναι εκπληκτική η ομοιότητα του γιου με τον πατέρα.*

η **ομόνοια** (της ομόνοιας) ΟΥΣ.: όταν υπάρχει ομόνοια, υπάρχει αγάπη και συμφωνία ανάμεσα στους ανθρώπους (= αρμονία ≠ διχόνοια): *Μετά τον πόλεμο επικράτησε ομόνοια στις σχέσεις των δύο χωρών.*

⚠ Η λέξη ομόνοια δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

όμορφα ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται όμορφα, γίνεται με όμορφο τρόπο, με τρόπο που μας αρέσει (= ωραία ≠ άσχημα): *Μας αρέσει να τον ακούμε, γιατί μιλάει όμορφα. / Ντύθηκες πολύ όμορφα σήμερα.*

ομορφάινω (ομόρφυνα) ΡΗΜ.:

1. όταν κάτι ή κάποιος ομορφάινει κάτι, το κάνει πιο όμορφο (≠ ασχημαίνω): *Αγόρασε φυτά και λουλούδια για να ομορφύνει τη βεράντα.*

2. κάποιος ή κάτι ομορφάινει όταν γίνεται πιο όμορφο(ς) (≠ ασχημαίνω): *Κούρεψε τα μαλλιά της και ομορφύνε.*

η **ομορφιά** (της ομορφιάς) ΟΥΣ.: όταν κάτι έχει ομορφιά, είναι όμορφο, είναι ευχάριστο όταν το κοιτάμε (≠ ασχήμια): *Γοητεύτηκε από την*

ομορφιά της. / Ενθουσιάστηκαν από την ομορφιά του τοπίου.

⚠ Η λέξη ομορφιά δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

ΕΚΦΡ. είμαι στις ομορφιές μου

ο **όμορφος**, η **όμορφη**, το **όμορφο** ΕΠΙΘ.:

1. όταν ένα πρόσωπο ή ένα πράγμα είναι όμορφο, μας ευχαριστεί να το βλέπουμε (= ωραίος ≠ άσχημος): *Περάσαμε τις διακοπές μας σε ένα όμορφο, γραφικό νησί.*

2. όταν κάτι είναι όμορφο, μας δίνει ευχαρίστηση και χαρά (= ευχάριστος ≠ δυσάρεστος): *Τα παιδικά του χρόνια ήταν τα πιο όμορφα χρόνια της ζωής του.*

η **ομπρέλα** (της ομπρέλας, των ομπρελών) ΟΥΣ.:

1. η ομπρέλα είναι ένα αντικείμενο σε σχήμα μισής σφαίρας που το κρατάμε πάνω από το κεφάλι μας όταν βρέχει: *Μόλις άρχισε να ψιχαλίζει, άνοιξε την ομπρέλα.*

2. ομπρέλα λέμε ένα ίδιο αλλά μεγαλύτερο αντικείμενο που το χρησιμοποιούμε για να προστατευτούμε από τον ήλιο, για παράδειγμα στην παραλία ή πάνω στο τραπέζι: *Έστησαν την ομπρέλα τους στην άκρη της παραλίας, που δε φουσούσε πολύ.*

όμως ΣΥΝΔ.:

1. το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε μια αντίθεση (= αλλά): *Τον περίμενα πολλή ώρα, όμως δε φάνηκε.*

2. το χρησιμοποιούμε για να τονίσουμε ότι κάτι συνέβη παρ' όλο που δεν το περιμέναμε: *Μερικά πράγματα στη ζωή είναι απίστευτα κι όμως αληθινά.*

όνειρα γλυκά! ΕΠΙΦ.: ευχή που λέμε σε κάποιον πριν κοιμηθεί: *Καληνύχτα, παιδιά, και όνειρα γλυκά!*

ονειρεύομαι (ονειρεύτηκα) ΡΗΜ.:

1. όταν ονειρευόμαστε κάτι, βλέπουμε φανταστικές εικόνες την ώρα που κοιμόμαστε: *Ονειρεύτηκε ότι ήταν καλοκαίρι και ότι κολυμπούσε σε μια υπέροχη παραλία.*

2. όταν ονειρευόμαστε κάτι, το θέλουμε πάρα πολύ (= επιθυμώ): *Ονειρευόταν να γίνει μουσικός.*

3. ονειρεύομαι κάτι όταν σκέφτομαι ότι θα ήθελα να υπάρχει (= οραματίζομαι): *Ονειρεύεται έναν κόσμο χωρίς πολέμους.*

το **όνειρο** (του ονείρου, των ονείρων) ΟΥΣ.:

1. το όνειρο είναι αυτό που σκέφτεται το μυαλό μας όταν κοιμόμαστε: *Είδα πολύ παράξενα όνειρα χτες το βράδυ.*

2. το όνειρο είναι κάτι που ελπίζουμε ότι θα έχουμε ή θα καταφέρουμε στο μέλλον (= επιθυμία): *Το όνειρό της ήταν να αποκτήσει ένα αυτοκίνητο. / Δεν πραγματοποίησε ποτέ κανένα του όνειρο.*

3. (ΑΝΕΠΙΣ.) λέμε ότι είναι όνειρο κάτι που μας αρέσει πάρα πολύ (= αριστούργημα): *Οι μακαρονάδες της είναι όνειρο!*

το **όνομα** (του ονόματος, των ονομάτων) ουσ.:

1. το όνομα είναι μία ή περισσότερες λέξεις που χρησιμοποιούμε για να δηλώσουμε ένα ορισμένο πρόσωπο, ζώο, πράγμα κτλ.: *Το μικρό του όνομα είναι Γιώργος. / Θυμάσαι το όνομα του δρόμου; / Η Αθήνα πήρε το όνομά της από τη θεά Αθηνά.*

2. κάποιος έχει καλό ή κακό όνομα ανάλογα με το αν αυτά που λέγονται από τους άλλους για αυτόν είναι καλά ή κακά: *Από τα πολλά λάθη έχει βγάλει κακό όνομα στην αγορά.*

3. (ΓΡΑΜΜ.) στη γραμματική, τα ονόματα είναι τα ουσιαστικά και τα επίθετα: *Στα ελληνικά τα ονόματα έχουν τρία γένη.*

ΕΚΦΡ. αφήνω όνομα, λέω τα πράγματα με τ' όνομά τους, όνομα και πράγμα

όνομα και πράγμα ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάποιον ή για κάτι που τυχαίνει να έχει την ιδιότητα που δηλώνει το όνομά του: *Τον λένε Αγαπητό και τον αγαπούν όλοι. Όνομα και πράγμα!*

ονομάζω (ονόμασα), **ονομαζομαι** (ονομάστηκα, ονομασμένος) ΡΗΜ. (ΕΠΙΣ.):

1. όταν ονομάζουμε κάποιον ή κάτι, του δίνουμε ένα όνομα (= λέω): *Το μωρό θα το ονομάσουμε Ειρήνη. (= βαπτίζω) / Τη βάρκα του την ονόμασε "Γοργόνα".*

2. ονομάζομαι ΠΑΘ.: όταν κάποιος ονομάζεται Γιώργος ή κάτι άλλο, έχει αυτό το όνομα (= λέγομαι): *Ονομάζεται Μιχάλης Μιχαηλίδης. / Το Ιράν παλιότερα ονομαζόταν Περσία.*

η **ονομαστική** (της ονομαστικής, των ονομαστικών) ουσ. (ΓΡΑΜΜ.): στη γραμματική, η ονομαστική είναι η πτώση των ουσιαστικών, η οποία χρησιμοποιείται μέσα στην πρόταση για να δείξει ποιος κάνει κάτι: *Η άσκηση ζητάει να βάλουμε σε πτώση ονομαστική τα υποκείμενα των προτάσεων.*

το **ονοματεπώνυμο** (του ονοματεπώνυμου, των ονοματεπώνυμων) ουσ.: το ονοματεπώνυμο μας είναι το μικρό όνομα και το επώνυμο μαζί: *Στην αίτηση πρέπει να συμπληρώσετε το ονοματεπώνυμό σας.*

όντως ΕΠΙΡΡ.: είναι ό,τι και το πράγματι: *Η καφεΐνη όντως προκαλεί εξάρτηση, υποστηρίζουν οι επιστήμονες.*

η **οξεία** (της οξείας, των οξείων) ουσ.: η οξεία ήταν ένας από τους τρεις τόνους που χρησιμοποιούσαν παλιότερα στα ελληνικά: *Η άσκηση ζητάει να βάλουμε οξείες και περισπωμένες στις αρχαίες λέξεις του κειμένου.*

η **οξεία γωνία** ουσ. (ΜΑΘΗΜ.): στα μαθηματικά, οξεία γωνία είναι η γωνία που είναι μικρότερη από την ορθή γωνία, δηλαδή μικρότερη από 90 μοίρες: *Ένα ισοσκελές τρίγωνο έχει τρεις οξείες γωνίες.*

η **οξιά** (της οξιάς, των οξιών) ουσ.:

1. η οξιά είναι το ψηλό δέντρο με λείο κορμό σε γκριζό χρώμα: *Βρεθήκαμε στη μέση ενός δάσους με οξιές και καστανιές.*

2. η οξιά είναι το ξύλο αυτού του δέντρου, που το χρησιμοποιούμε για να φτιάχνουμε διάφορα έπιπλα: *Τα έπιπλα του σαλονιού μας είναι φτιαγμένα από οξιά.*

το **οξιζενέ** ουσ.: το οξιζενέ είναι ένα άχρωμο υγρό που περιέχει οξυγόνο και χρησιμοποιείται για να καθαρίζουμε τις πηγές από τα μικρόβια: *Η νοσοκόμα τού καθάρισε την πηγή με οξιζενέ.*

⚠ Η λέξη οξιζενέ δεν κλίνεται.

το **οξύ** (του οξέος, των οξέων) ουσ. (ΧΗΜ.): το οξύ είναι ένα δυνατό υγρό που καίει ή διαλύει κάθε άλλο υλικό με το οποίο έρχεται σε επαφή

το **οξυγόνο** (του οξυγόνου, των οξυγόνων) ουσ. (ΧΗΜ.): το οξυγόνο είναι το άχρωμο αέριο που υπάρχει σε μεγάλες ποσότητες στον αέρα που αναπνέουμε και είναι απαραίτητο για όλους οργανισμούς: *Ο άνθρωπος δεν μπορεί να ζήσει περισσότερο από τέσσερα λεπτά χωρίς οξυγόνο.*

ο **οπαδός**, η **οπαδός** (του/της οπαδού, των οπαδών) ουσ.:

1. ο οπαδός είναι αυτός που υποστηρίζει ένα πολιτικό κόμμα, μια αθλητική ομάδα κτλ.: *Οι οπαδοί πανηγύρισαν το γκολ της ομάδας τους. (= φιλαθλος) / Μίλησε στους οπαδούς του κόμματός του. (= ψηφοφόρος)*

2. ο οπαδός μιας ιδέας ή μιας άποψης συμφωνεί με αυτή και την υποστηρίζει (= υποστηρικτής): *Υπήρξε θερμός οπαδός της δημοτικής γλώσσας.*

η **όπερα** (της όπερας) ουσ.:

1. η όπερα είναι ένα θεατρικό έργο με μουσική, στο οποίο οι ηθοποιοί λένε τα λόγια τους τραγουδώντας: *Η Αϊντα είναι από τις πιο γνωστές όπερες του Βέρντι.*

2. η όπερα είναι το κτίριο στο οποίο παρουσιάζονται αυτά τα έργα: *Απόψε θα πάμε στην όπερα.*

⚠ Η λέξη όπερα δεν έχει γενική στον πληθυντικό αριθμό.

η **οπλή** (της οπλής, των οπλών) ουσ.: η οπλή είναι το νύχι που έχουν στα πόδια τους ορισμένα ζώα, όπως το άλογο και ο γάιδαρος: *Οι οπλές των αλόγων είναι αρκετά ισχυρές για να αντέχουν σε κάθε είδους έδαφος.*

το **όπλο** (του όπλου, των όπλων) ουσ.:

1. όπλο είναι κάθε αντικείμενο που το χρησιμοποιούμε για να τραυματίσουμε ή να σκοτώσουμε κάποιον, όπως το πιστόλι, το μαχαίρι κτλ.: *Το ρόπαλο ήταν από τα πρώτα όπλα που χρησιμοποίησε ο άνθρωπος. / Τρόμαξε γιατί είδε το ληστή να κρατάει όπλο.*

2. το όπλο είναι καθετί που χρησιμοποιούμε για να πετύχουμε ένα σκοπό: *Το σημαντικότερο όπλο για να βρεις μια καλή δουλειά είναι οι σπουδές σου.*

ο **οποίος**, η **οποία**, το **οποίο** ΑΝΤΩΝ.: το χρησιμοποιούμε για να προσθέσουμε πληροφορίες σχετικά με κάποιον ή με κάτι: *Μου ανέφερε*

τους λόγους για τους οποίους αξίζει να μάθει κανείς μια ξένη γλώσσα.

όποιος, όποια, όποιο ΑΝΤΩΝ.: όταν λέμε όποιος, εννοούμε ο καθένας, χωρίς να μας ενδιαφέρει ποιος ακριβώς: *Ρώτα όποιον θες, το ίδιο πράγμα θα σου πει.*

ο **οποιοσδήποτε, η οποιαδήποτε, το οποιοδήποτε** ΑΝΤΩΝ.: είναι ό,τι και το όποιος: *Χρειάζεται χρήματα και είναι πρόθυμη να κάνει οποιαδήποτε δουλειά.*

όποτε ΣΥΝΔ.:

1. όταν λέμε όποτε, εννοούμε οποιαδήποτε στιγμή: *Έλα όποτε μπορείς.*

2. όταν λέμε όποτε, εννοούμε κάθε φορά: *Όποτε του τηλεφωνώ, λείπει.*

οποτεδήποτε ΕΠΙΡΡ.: λέμε ότι κάτι μπορεί να γίνει οποτεδήποτε όταν μπορεί να γίνει οποιαδήποτε στιγμή: *Είσαι ελεύθερος να πάρεις την άδειά σου οποτεδήποτε.*

όπου ΕΠΙΡΡ.:

1. το χρησιμοποιούμε για να προσθέσουμε πληροφορίες σχετικά με ένα μέρος: *Πέρασα από το μέρος όπου παίζαμε όταν ήμασταν παιδιά.*

2. όταν λέμε όπου, εννοούμε σε οποιοδήποτε μέρος: *Με τις νέες προσφορές του γραφείου μας μπορείτε να ταξιδέψετε όπου σας αρέσει.*

όπου βρεθώ κι όπου σταθώ ΕΚΦΡ.: παντού, όπου κι αν είμαι, και συνεχώς: *Όπου βρεθεί κι όπου σταθεί, λέει το παράπονό του.*

όπου να 'ναι ΕΚΦΡ.: σύντομα, σε λίγο: *Όπου να 'ναι θα έρθουν και οι υπόλοιποι.*

όπου φύγει φύγει ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν φεύγουμε πολύ γρήγορα: *Μόλις με είδε, το έσκασε κι όπου φύγει φύγει.*

όπου φυσάει ο άνεμος ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάποιον που δεν είναι σταθερός και αλλάζει πολύ εύκολα γνώμη, ανάλογα με το τι τον συμφέρει: *Στις εκλογές ψηφίζει όπου φυσάει ο άνεμος.*

οπουδήποτε ΕΠΙΡΡ.: λέμε ότι κάτι μπορεί να γίνει οπουδήποτε όταν μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε μέρος: *Δεν μπορείς να αφήσεις το αμάξι οπουδήποτε, παρά μόνον στις ειδικές θέσεις.*

το **οπωροπωλείο** (του οπωροπωλείου, των οπωροπωλείων) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): οπωροπωλείο λέμε αλλιώς το μανάβικο: *Το οπωροπωλείο βρίσκεται δίπλα από το κρεοπωλείο.*

ο **οπωροπώλης** (του οπωροπώλη, των οπωροπωλών) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): έτσι λέμε αλλιώς το μανάβη

όπως ΕΠΙΡΡ.:

1. το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε με ποιον τρόπο γίνεται κάτι: *Το χωριό δεν άλλαξε καθόλου, είναι όπως το θυμάσαι.*

2. το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι κάποιος ή κάτι έχει την ίδια ιδιότητα με κάποιον άλλο: *Πολλές γυναίκες θέλουν να γίνουν ξανθές όπως η Μέρilin Μονρόε.*

3. το χρησιμοποιούμε για να αναφέρουμε ένα παράδειγμα: *Στην περιοχή υπάρχουν σπάνια λουλούδια, όπως νούφαρα, κυκλάμινα, και γλαδιόλες.*

όπως ΣΥΝΔ.: είναι ό,τι και το καθώς: *Όπως προχωρούσε, σκόνταψε στο πεζοδρόμιο.*

όπως σε βλέπω και με βλέπεις ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν είμαστε πολύ σίγουροι γι' αυτό που λέμε: *Έτσι έγιναν τα πράγματα, όπως σε βλέπω και με βλέπεις!*

οπωσδήποτε ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι θα γίνει οπωσδήποτε, δεν υπάρχει περίπτωση να μη γίνει (= απαραίτητα): *Πρέπει οπωσδήποτε να μάθει αγγλικά αν θέλει να σπουδάσει στην Αγγλία.*

η **όραση** (της όρασης) ΟΥΣ.: η όραση είναι μία από τις πέντε αισθήσεις, με την οποία μπορούμε να βλέπουμε με τα μάτια μας: *Έχασε την όρασή του σε ατύχημα και έμεινε τυφλός. / Δεν έχει καλή όραση και γι' αυτό φοράει γυαλιά.*

⚠ Η λέξη όραση δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο **ορατός, η ορατή, το ορατό** ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάτι είναι ορατό, μπορούμε να το δούμε με τα μάτια μας (≠ αόρατος): *Η Σελήνη είναι ορατή από τη Γη. / Ο ουρανοξύστης είναι ορατός σε όλη την πόλη.*

2. λέμε ότι κάτι είναι ορατό όταν μπορεί εύκολα να γίνει αντιληπτό: *Είναι ορατοί οι κίνδυνοι από την καταστροφή του περιβάλλοντος.*

ο **οργανισμός** (του οργανισμού, των οργανισμών) ΟΥΣ.:

1. ο οργανισμός μας είναι όλα τα όργανα του σώματός μας με τα οποία μπορούμε να αναπνέουμε, να περπατάμε κτλ.: *Οι βιταμίνες ρυθμίζουν την καλή λειτουργία του οργανισμού μας.*

2. οργανισμός είναι κάθε ζώο, φυτό, άνθρωπος και γενικά καθετί που είναι ζωντανό, που έχει ζωή: *Όλοι οι ζωντανοί οργανισμοί χρειάζονται τροφή για να ζήσουν.*

3. ο οργανισμός είναι μια επίσημη ομάδα από ανθρώπους που εργάζονται με βάση κάποιους κανονισμούς για έναν ορισμένο σκοπό: *Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) φροντίζει για τη διατήρηση της ειρήνης και των καλών σχέσεων μεταξύ των κρατών.*

το **όργανο** (του οργάνου, των οργάνων) ΟΥΣ.:

1. το όργανο είναι το ειδικό εργαλείο που χρησιμοποιούμε για να κάνουμε μία ορισμένη δουλειά: *Το θερμόμετρο είναι το όργανο με το οποίο μετράμε τη θερμοκρασία. / Αγόρασε όργανα γυμναστικής για να γυμνάζεται στο σπίτι.*

2. το όργανο είναι κάθε μέρος ενός οργανισμού που έχει μια ορισμένη λειτουργία: *Τα μάτια είναι το όργανο της όρασης.*

3. λέμε όργανο κάθε υπηρεσία ή πρόσωπο που έχει ορισμένη λειτουργία μέσα σε ένα κράτος ή σε μια οργάνωση: *Η βουλή είναι το όργανο του κράτους που ψηφίζει τους νόμους. / Οι δικα-*

στικοί είναι τα όργανα που φροντίζουν για την τήρηση των νόμων.

4. λέμε όργανο κάποιων αυτόν που εξυπηρετεί τα συμφέροντά τους και κάνει ό,τι του λένε: *Τον κατηγορήσαν ότι υπήρξε όργανο των ναζί, που συμμετείχε στα εγκλήματά τους.*

οργανωμένα ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται οργανωμένα, έχει οργανωθεί και σχεδιαστεί προσεκτικά από πριν ($\neq$ ανοργάνωτα): *Η αστυνομία ερευνά την περιοχή συστηματικά και οργανωμένα για να βρει στοιχεία.*

οργανώνω (οργάνωσα), **οργανώνομαι** (οργανώθηκα, οργανωμένος) ΡΗΜ.:

1. λέμε “οργανώνω” όταν βάζω κάποια πράγματα σε μια λογική σειρά, έτσι ώστε να λειτουργούν καλά όλα μαζί: *Πρέπει να οργανώσεις τα ραντεβού σου. / Τα δρομολόγια των πλοίων οργανώθηκαν και δεν υπάρχουν καθυστερήσεις.*

2. όταν οργανώνουμε ένα γεγονός, κάνουμε ό,τι χρειάζεται για να το προετοιμάσουμε σωστά (= διοργανώνω): *Η τάξη μας οργάνωσε διήμερη εκδρομή.*

3. οργανώνομαι ΠΑΘ.: όταν οργανώνομαι κάπου, γίνομαι μέλος μιας πολιτικής, θρησκευτικής κτλ. ομάδας: *Είχε οργανωθεί στο κομμουνιστικό κόμμα.*

η οργάνωση (της οργάνωσης, των οργανώσεων) ΟΥΣ.:

1. η οργάνωση είναι αυτό που κάνουμε όταν σχεδιάζουμε και προετοιμάζουμε ένα γεγονός (= διοργάνωση): *Είναι υπεύθυνος για την οργάνωση σεμιναρίων.*

2. η οργάνωση είναι αυτό που κάνουμε όταν βάζουμε κάποια πράγματα σε μια λογική σειρά, έτσι ώστε να λειτουργούν καλά όλα μαζί: *Συμβουλές για την οργάνωση του χρόνου σας.*

3. η οργάνωση είναι μια ομάδα ανθρώπων που εργάζονται όλοι μαζί για έναν ορισμένο σκοπό (= σύλλογος, σωματείο): *Η Διεθνής Αμνηστία είναι μια παγκόσμια οργάνωση που αγωνίζεται για τα ανθρώπινα δικαιώματα.*

η οργή (της οργής) ΟΥΣ.: η οργή είναι ο έντονος θυμός: *Οι νέες αυξήσεις στις τιμές προκάλεσαν την οργή και την αγανάκτηση των πολιτών. / Αρχισε να τον χτυπάει δυνατά μέσα στην οργή του.*

⚠ Η λέξη οργή δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ΕΚΦΡ. δίνω τόπο στην οργή

οργίζομαι (οργίστηκα, οργισμένος) ΡΗΜ.: όταν οργίζομαι, θυμώνω πολύ (= εξοργίζομαι, αγανακτώ): *Τότε εκείνος οργίστηκε και τον χτύπησε στο πρόσωπο.*

οργώνω (όργωσα), **οργώνομαι** (οργώθηκα, οργωμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν οργώνουμε τη γη, σκάβουμε το χώμα με αλέτρι ή με τρακτέρ για να δώσει καρπούς: *Οι γεωργοί οργώνουν τα χωράφιά τους σε παράλληλες γραμμές.*

2. λέμε ότι κάποιος οργώνει μια περιοχή όταν τη γυρίζει από άκρη σε άκρη: *Τόσα χρόνια κα-*

πετάνιος, όργωσε όλες τις θάλασσες του κόσμου. / Ο βουλευτής όργωσε το νομό για να μαζέψει ψήφους.

η ορειβασία (της ορειβασίας) ΟΥΣ.: όταν κάνουμε ορειβασία, σκαρφαλώνουμε στις πλαγιές βουνών ή βράχων, χρησιμοποιώντας ειδικά εργαλεία και φορώντας ειδικά ρούχα: *Η ορειβασία είναι το αγαπημένο του σπορ.*

⚠ Η λέξη ορειβασία δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο ορεινός, η ορεινή, το ορεινό ΕΠΙΘ.: όταν μια περιοχή είναι ορεινή, έχει πολλά βουνά ή βρίσκεται πάνω σε βουνό: *Πολλά ορεινά χωριά αποκλείστηκαν από τα χιόνια.*

το ορεκτικό (του ορεκτικού, των ορεκτικών) ΟΥΣ.: το ορεκτικό είναι κάτι που τρώμε πριν από το φαγητό, για να μας ανοίξει την όρεξη: *Από ορεκτικά έχουμε τζατζίκι, μελιτζανοσαλάτα και ταραμοσαλάτα.*

η όρεξη (της όρεξης, των ορέξεων) ΟΥΣ.:

1. η όρεξη είναι η επιθυμία που έχουμε για φαγητό ($\neq$ ανορεξία): *Μετά από το κούμπι, τα παιδιά έχουν μεγάλη όρεξη. / Όταν είμαι άρρωστος, δεν έχω όρεξη για φαγητό.*

2. όταν έχουμε όρεξη, νιώθουμε ευχάριστα, έχουμε καλή διάθεση: *Δεν έχω όρεξη για βόλτα σήμερα και θα μείνω στο σπίτι. (= κέφι)*

3. η όρεξη είναι η μεγάλη προθυμία με την οποία κάνουμε κάτι: *Κάθισε να διαβάσει με μεγάλη όρεξη.*

ΕΚΦΡ. ανοίγω την όρεξη, μένω με την όρεξη, μου ανοίγει η όρεξη, μου κόβεται η όρεξη

ορθά και ορθώς ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι γίνεται ορθά, γίνεται με το σωστό τρόπο, έτσι όπως πρέπει (= σωστά $\neq$ λανθασμένα): *Αν και μίλησε ορθά, κανένας δε συμφώνησε μαζί του.*

η ορθή γωνία ΟΥΣ. (ΜΑΘΗΜ.): στα μαθηματικά, ορθή γωνία είναι η γωνία 90 μοιρών, που οι δύο πλευρές της είναι κάθετες η μία στην άλλη: *Για να είναι ένα τρίγωνο ορθογώνιο, πρέπει να έχει μία ορθή γωνία.*

ο όρθιος, η όρθια, το όρθιο ΕΠΙΘ.:

1. όταν κάποιος είναι όρθιος, ούτε κάθετα ούτε είναι ξαπλωμένος αλλά στέκεται στα πόδια του: *Ταξίδεψα όρθιος στο λεωφορείο. ($\neq$ καθιστός) / Ακόμα όρθιος είσαι; Δεν έχεις πέσει για ύπνο; ($\neq$ ξαπλωμένος)*

2. όταν κάτι είναι όρθιο, βρίσκεται σε ίσια θέση, δε γέρνει και δεν είναι λυγισμένο: *Νύσταζα τόσο, που δεν μπορούσα να κρατήσω το κεφάλι μου όρθιο. (= στητός $\neq$ γειρτός, γερμένος) / Βάλτε όρθια την πλάτη του καθίσματός σας. (= κατακόρυφος, κάθετος)*

3. λέμε ότι κάτι μένει όρθιο όταν δεν έχει καταστραφεί: *Δεν έμεινε τίποτα όρθιο μετά το σεισμό.*

ΕΚΦΡ. κοιμάμαι όρθιος

η ορθογραφία (της ορθογραφίας) ΟΥΣ.:

1. η ορθογραφία είναι ο σωστός τρόπος με τον οποίο γράφεται μια λέξη: *Έκανα λάθος στην*

ορθογραφία της λέξης "διάλειμμα" και την έγραφα με ένα "μ".

2. η ορθογραφία είναι το μάθημα του σχολείου που μας μαθαίνει πώς να γράφουμε σωστά τις λέξεις: *Πήρε άριστα στην ορθογραφία.*

△ Η λέξη ορθογραφία δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

ο ορθογώνιος, η ορθογώνια, το ορθογώνιο ΕΠΙΘ. (ΜΑΘΗΜ.): ορθογώνιο λέμε ένα σχήμα όταν σχηματίζει τουλάχιστον μία ορθή γωνία: *Σχεδιάστε ένα ορθογώνιο παραλληλόγραμμο.*

ο ορθοδοντικός, η ορθοδοντικός (του ορθοδοντικού, των ορθοδοντικών) ΟΥΣ.: ο ορθοδοντικός είναι ειδικός οδοντογιατρός που διορθώνει τα στραβά δόντια ώστε να έρθουν στη σωστή τους θέση: *Πήγε στον ορθοδοντικό για να της βάλει σιδεράκια.*

ο ορθόδοξος (του ορθοδόξου, των ορθοδόξων), **η ορθόδοξη** (της ορθόδοξης) ΟΥΣ. + ΕΠΙΘ. (ΘΡΗΣΚ.): ο ορθόδοξος είναι ο χριστιανός που ανήκει στη χριστιανική εκκλησία της Ανατολικής Ευρώπης, που έχει αρχηγό τον Πατριάρχη: *Η πιο σημαντική γιορτή των ορθοδόξων είναι το Πάσχα.*

ο ορθοπεδικός, η ορθοπεδικός (του/της ορθοπεδικού, των ορθοπεδικών) ΟΥΣ.: ο ορθοπεδικός είναι ο γιατρός που θεραπεύει τα προβλήματα που έχουν οι άνθρωποι στη σπονδυλική στήλη, στα κόκαλα, στους μυς κτλ.: *Ο ορθοπεδικός τού έβαλε το πόδι στο γύψο.*

ο ορθός, η ορθή, το ορθό ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι ορθό, είναι ακριβώς όπως πρέπει να είναι (= σωστός ≠ λανθασμένος): *Ακολουθήστε τις οδηγίες για την ορθή χρήση του υπολογιστή.*

ο ορίζοντας (του ορίζοντα, των οριζόντων) ΟΥΣ.:

1. ο ορίζοντας είναι η γραμμή που βλέπουμε πολύ μακριά, στο σημείο όπου φαίνεται ότι ο ουρανός ακουμπάει στη στεριά ή στη θάλασσα: *Ένα μεγάλο πλοίο φάνηκε στον ορίζοντα.*

2. ορίζοντες ΠΛΗΘ.: λέμε ότι κάτι μεγαλώνει τους οριζοντές μας όταν αυξάνει τις γνώσεις μας ή τις εμπειρίες μας: *Τα ταξίδια θα ανοίξουν τους οριζοντές σου.*

οριζόντια και οριζοντίως ΕΠΙΡΡ.: όταν κάτι κινείται οριζόντια, κινείται παράλληλα προς το έδαφος (≠ κάθετα): *Κράτα οριζόντια το δίσκο για να μην πέσουν τα πιάτα. / Το σταυρόλεξο συμπληρώνεται οριζόντια και κάθετα.*

ο οριζόντιος, η οριζόντια, το οριζόντιο ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι οριζόντιο, είναι ίσιο και παράλληλο προς το έδαφος (≠ κάθετος, κατακόρυφος): *Το τετράγωνο έχει δύο κάθετες και δύο οριζόντιες γραμμές.*

ορίζω (όρισα), **ορίζομαι** (ορίστηκα, ορισμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν ορίζουμε μια λέξη, εξηγούμε τη σημασία της: *Η λέξη "είμαι" δεν είναι εύκολο να οριστεί.*

2. όταν ορίζουμε κάτι, κανονίζουμε πού, πότε, πώς ή από ποιον ακριβώς θα γίνει: *Δεν όρισαν*

ακόμα την ύλη των εξετάσεων. (= καθορίζω) / Το ραντεβού ορίστηκε για το τέλος του μήνα. (= κανονίζω)

3. όταν ορίζουμε κάποιον για κάτι, αποφασίζουμε ότι αυτός είναι υπεύθυνος για μία θέση, για ένα αξίωμα κτλ.: *Τον όρισαν αποσυρολόγο της τάξης.*

το όριο (του ορίου, των ορίων) ΟΥΣ.:

1. το όριο είναι το ανώτατο ή το κατώτατο σημείο που δεν επιτρέπεται να ξεπεραστεί: *Ο τροχονόμος τού έδωσε κλήση, γιατί ξεπέρασε το όριο ταχύτητας.*

2. το όριο είναι το σημείο στο οποίο κάτι τελειώνει και αρχίζει κάτι άλλο: *Τοποθέτησε φράχτη γύρω από το χωράφι του για να φαίνονται τα όρια. (= σύνορο) / Δεν καταλαβαίνει τα όρια μεταξύ αστειού και σοβαρού.*

ο ορισμένος, η ορισμένη, το ορισμένο ΕΠΙΘ.:

1. ένα ορισμένο σημείο, ένα ορισμένο πράγμα ή κάτι άλλο ξέρουμε ακριβώς ποιο είναι (= συγκεκριμένος, καθορισμένος): *Βάζει τις πετσέτες σε ένα ορισμένο συρτάρι.*

2. ορισμένοι, ορισμένες, ορισμένα ΠΛΗΘ.: ορισμένα πρόσωπα ή πράγματα είναι μερικά πρόσωπα ή πράγματα (= μερικοί, κάποιοι): *Ορισμένοι άνθρωποι είναι ιδιαίτερα ευαίσθητοι στο κρύο.*

ο ορισμός (του ορισμού, των ορισμών) ΟΥΣ.: ο ορισμός είναι η πρόταση που εξηγεί τη σημασία μιας λέξης: *Μπορείς να μάθεις τι σημαίνει η λέξη "ομπρέλα" διαβάζοντας τον ορισμό της στο λεξικό.*

η οριστική (της οριστικής, των οριστικών) ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.): στη γραμματική, στην οριστική ανήκουν οι τύποι του ρήματος που δηλώνουν ότι κάτι είναι βέβαιο ή πραγματικό: *Ο τύπος "είδα" είναι η οριστική αορίστου του ρήματος "βλέπω".*

ορκίζομαι (ορκίστηκα, ορκισμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν κάποιος ορκίζεται να κάνει κάτι, δίνει υπόσχεση με σοβαρό και επίσημο ύφος ότι θα το κάνει (= υπόσχομαι): *Ο μάρτυρας ορκίστηκε να πει την αλήθεια στο δικαστήριο.*

2. όταν ορκίζομαστε ότι κάτι είναι αλήθεια, θέλουμε να μας πιστέψουν ότι λέμε την αλήθεια: *Σου ορκίζομαι ότι δεν έσπασα εγώ το βάζο.*

3. όταν κάποιος ορκίζεται, υπόσχεται σε επίσημη τελετή ότι θα είναι τίμιος και υπεύθυνος όταν ξεκινήσει το επάγγελμά του: *Σήμερα ορκίστηκαν οι πτυχιούχοι της ιατρικής σχολής.*

ο ὄρκος (του ὄρκου, των ὀρκων) ΟΥΣ.:

1. όταν κάποιος δίνει ὄρκο, υπόσχεται επίσημα και σοβαρά ότι θα κάνει αυτό που υπόσχεται ή ότι αυτά που λέει είναι αλήθεια: *Έδωσε ὄρκο ότι θα πει την αλήθεια στο δικαστήριο. / Της έδωσε ψεύτικους ὄρκους αγάπης.*

2. ο ὄρκος είναι ένα επίσημο κείμενο που διαβάζει κάποιος για να υποσχεθεί ότι θα τηρήσει κάποιες αρχές: *Οι φοιτητές της ιατρικής διαβάζουν το ὄρκο του Ιπποκράτη την ημέρα που παίρνουν το πτυχίο τους.*

ΕΚΦΡ. παίρνω ὄρκο

ορμάω/ορμώ (ὀρμησα, ὀρμηξα) ΡΗΜ.:

1. όταν ορμάμε, τρέχουμε ή κινούμαστε με ορμή: *Μόλις είδαν τον παππού, ὀρμησαν στην αγκαλιά του.*

2. όταν κάποιος μας ορμάει, μας κάνει επίθεση (= χιμᾶω, ρίχνομαι): *Της ὀρμησαν δύο ληστές και της ἄρπαξαν την τσάντα. / Της ὀρμηξε ένα κοπάδι ἀπὸ ἀδέσποτα σκυλιά.*

η **ορμή** (της ορμής, των ορμών) ΟΥΣ.: ορμή είναι η κίνηση προς τα μπρος, που γίνεται με μεγάλη δύναμη και ταχύτητα: *Έριξε πάνω μου την μπάλα με ορμή, για να με χτυπήσει. / Η ορμή του ανέμου κατέστρεψε πολλά δέντρα.*

το **ὄρνιο** (του ὀρνιου, των ὀρνιων) ΟΥΣ.:

1. ὄρνιο λέμε κάθε μεγάλο αρπακτικό πουλί, και κυρίως το γύπα: *Τα ὄρνια ὀρμησαν πάνω στο νεκρό ελάφι για να το φάνε.*

2. (ΜΕΙΩΤ.) ὄρνιο λέμε κάποιον που είναι χαζός και δεν καταλαβαίνει: *Βρε ὄρνιο, πάλι λάθος μακαρόνια αγόρασες;*

το **οροπέδιο** (του οροπέδιου, των οροπέδιων) ΟΥΣ.: το οροπέδιο είναι μια μεγάλη επίπεδη περιοχή πάνω σε βουνό: *Επισκεφτήκαμε ένα χωριό στο οροπέδιο του Λασιθίου.*

ο **ορός** (του ορού, των ορών) ΟΥΣ.: ο ορός είναι υγρό που βάζουν οι γιατροί με ένεση στο αίμα κάποιου, για να τον προστατέψουν από διάφορες αρρώστιες: *Του έβαλαν ορό, γιατί από τον υψηλό πυρετό είχε χάσει πολλά υγρά.*

ο **ὄρος** (του ὄρου, των ορέων) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): το ὄρος είναι το βουνό: *Το Έβερεστ είναι το ψηλότερο ὄρος του κόσμου.*

η **οροσειρά** (της οροσειράς, των οροσειρών) ΟΥΣ.: η οροσειρά είναι η σειρά που σχηματίζουν πολλά βουνά μαζί όταν βρίσκονται το ένα δίπλα στο άλλο: *Η μεγαλύτερη οροσειρά της Ελλάδας είναι η οροσειρά της Πίνδου.*

η **οροφή** (της οροφής, των οροφών) ΟΥΣ.:

1. η οροφή είναι η οριζόντια επιφάνεια που καλύπτει το πάνω μέρος ενός δωματίου ή ενός κτιρίου: *Η βιβλιοθήκη που έχουμε στο σαλόνι είναι τόσο ψηλή, που φτάνει μέχρι την οροφή. (= ταβάνι)*

2. οροφή λέμε το πάνω μέρος ενός αυτοκινήτου που προστατεύει τους επιβάτες από το κρύο, τη βροχή, τον ήλιο κτλ.: *Μετά το τρακάρισμα, το αυτοκίνητο αναποδογύρισε και σύρθηκε με την οροφή του πάνω στο δρόμο. (= ουρανό)*

ο **ὄροφος** (του ορόφου, των ορόφων) ΟΥΣ.: ο ὄροφος είναι καθένα από τα διαφορετικά επίπεδα ενός κτιρίου: *Μένει στον τέταρτο ὄροφο της πολυκατοικίας.*

η **ορτανσία** (της ορτανσίας, των ορτανσιών) ΟΥΣ.:

1. η ορτανσία είναι ένα φυτό που έχει μεγάλα φύλλα και άσπρα ή ροζ λουλούδια: *Οι ορτανσίες άνθισαν στον κήπο.*

2. η ορτανσία είναι τα άσπρα ή ροζ λουλούδια αυτού του φυτού: *Έβαλε τις ορτανσίες σε ένα βάζο με νερό, για να μη μαραθούν.*

το **ορυκτό** (του ορυκτού, των ορυκτών) ΟΥΣ.: το ορυκτό είναι φυσική ουσία, όπως το αλάτι, το αλουμίνιο ή άλλα μέταλλα, από την οποία αποτελείται η γη: *Το έδαφος της περιοχής είναι πλούσιο σε ορυκτά, και κυρίως σε αλουμίνιο.*

το **ορυχείο** (του ορυχείου, των ορυχείων) ΟΥΣ.: το ορυχείο είναι μέρος κάτω από τη γη όπου οι άνθρωποι σκάβουν μεγάλες τρύπες για να βγάζουν από εκεί ορυκτά: *Στα ορυχεία γίνονται πολλά ατυχήματα.*

ο **ορφανός**, η **ορφανή**, το **ορφανό** ΕΠΙΘ.: όταν κάποιος είναι ορφανός, έχει πεθάνει ο ένας ή και οι δύο γονείς του: *Έμεινε ορφανός από πατέρα σε ηλικία οκτώ χρονών.*

η **ορχήστρα** (της ορχήστρας, των ορχηστρών) ΟΥΣ.: η ορχήστρα είναι μια μεγάλη ομάδα από μουσικούς που παίζουν διαφορετικά μουσικά όργανα: *Την ορχήστρα διευθύνει ο μάστρος.*

όσα πάνε κι όσα έρθουν ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάποιον που είναι εντελώς αδιάφορος και ανέμελος: *Πριν κάνει οικογένεια ήταν όσα πάνε κι όσα έρθουν.*

η **οσμή** (της οσμής, των οσμών) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): η οσμή είναι η μυρωδιά: *Ειδικό αποσμητικό για τις δυσάρεστες οσμές.*

όσο ΕΠΙΡΡ.: το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε την ποσότητα ή το μέγεθος που έχει ή γίνεται κάτι: *Μπορείς να φας όσο θέλεις αν σου αρέσει το φαγητό.*

όσο ΣΥΝΔ.: φανερώνει ότι κάτι γίνεται την ίδια στιγμή με κάτι άλλο: *Θα φροντίζει τα παιδιά όσο εγώ θα λείπω.*

όσος, όση, όσο ΑΝΤΩΝ.:

1. το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε την ποσότητα ή το μέγεθος που έχει ή γίνεται κάτι: *Βγάζει τόσα χρήματα, όσα της χρειάζονται για να ζει άνετα.*

2. όσοι, όσες, όσα ΠΛΗΘ.: το χρησιμοποιούμε για να δείξουμε ότι η ποσότητα δε μας ενδιαφέρει σε μια συγκεκριμένη κατάσταση: *Αυτή η ταινία με συγκινεί όσες φορές και να τη δω.*

3. όσοι, όσες, όσα ΠΛΗΘ.: το χρησιμοποιούμε για να αναφερθούμε σε κάποιους από όλους, χωρίς να λέμε σε ποιους ακριβώς: *Σε αυτή την κατηγορία ανήκουν όλοι όσοι πήραν πτυχίο πρόσφατα.*

το **ὄσπριο** (του ὄσπριου, των ὄσπριων) ΟΥΣ.: τα ὄσπρια είναι οι καρποί κάποιων φυτών, όπως τα φασόλια, οι φακές, τα ρεβίθια κτλ., που, όταν ωριμάσουν, ξεραίνονται: *Τα ὄσπρια χρειάζονται πολλή ώρα για να βράσουν.*

⚠ Η λέξη ὄσπριο χρησιμοποιείται συνήθως στον πληθυντικό αριθμό.

το **οστό** (του οστού, των οστών) ΟΥΣ. (ΕΠΙΣ.): το οστό είναι το κόκαλο ανθρώπου ή ζώου: *Στην*

ακτινογραφία φάνηκε ότι έχει κάταγμα στο οστό της κνήμης.

ΕΚΦΡ. παίρνω σάρκα και οστά

το **όστρακο** (του όστρακου, των όστρακων) **ΟΥΣ.:** το όστρακο είναι το σκληρό υλικό που σκεπάζει το σώμα ορισμένων ζώων: *Η χελώνα φοβήθηκε και κρύφτηκε μέσα στο όστρακό της. (= καβούκι, καύκαλο) / Το όστρακο των μυδιών πρέπει να ανοίγει με το βράσιμο. (= κέλυφος)*

η **όσφρηση** (της όσφρησης) **ΟΥΣ.:** η όσφρηση είναι μία από τις πέντε αισθήσεις, με την οποία μπορούμε να καταλαβαίνουμε τις μυρωδιές με τη μύτη μας: *Ορισμένα είδη σκύλων έχουν πολύ δυνατή όσφρηση.*

⚠ Η λέξη όσφρηση δεν έχει πληθυντικό αριθμό.

οἱ **ΣΥΝΔ.:** εισάγει προτάσεις που δηλώνουν κάτι πραγματικό (= πως): *Οι εφημερίδες γράφουν ότι θα γίνει απεργία.*

οἱ **ΟΤΙΔΗΠΟΤΕ** **ΑΝΤΩΝ.:** όταν λέμε οτιδήποτε, εννοούμε οποιοδήποτε πράγμα: *Τον ενδιαφέρει οτιδήποτε έχει σχέση με τους υπολογιστές.*

⚠ Η λέξη οτιδήποτε δεν κλίνεται.

το **οτοστόπ** **ΟΥΣ.:** όταν κάνουμε οτοστόπ, ζητάμε από άγνωστα αυτοκίνητα να μας μεταφέρουν εκεί που πηγαίνουμε, χωρίς να πληρώσουμε: *Όταν ήταν φοιτητής, συνήθιζε να ταξιδεύει με οτοστόπ.*

⚠ Η λέξη οτοστόπ δεν κλίνεται.

τα **ουγγαρέζικα** (των ουγγαρέζικων) **ΟΥΣ. (ΑΝΕΠΙΣ.):** έτσι λέμε αλλιώς τα ουγγρικά

ο **ουγγαρέζικος**, η **ουγγαρέζικη**, το **ουγγαρέζικο** **ΕΠΙΘ. (ΑΝΕΠΙΣ.):** έτσι λέγεται αλλιώς ο ουγγρικός: *Το συγκρότημα έπαιζε μουσική με ουγγαρέζικα βιολιά.*

τα **ουγγρικά** (των ουγγρικών) **ΟΥΣ.:** τα ουγγρικά είναι η ουγγρική γλώσσα: *Τα ουγγρικά μιλιούνται από τα 10 εκατομμύρια κατοίκων της Ουγγαρίας.*

ο **ουγγρικός**, η **ουγγρική**, το **ουγγρικό** **ΕΠΙΘ.:** όταν κάτι είναι ουγγρικό, έχει σχέση με την Ουγγαρία ή με τους Ούγγρους: *Θα επισκεφτούν την ουγγρική πρωτεύουσα, τη Βουδαπέστη.*

ο **Ούγγρος** (του Ούγγρου, των Ούγγρων), η **Ουγγαρέζα** (της Ουγγαρέζας) **ΟΥΣ.+ΕΠΙΘ.:** Ούγγρος είναι αυτός που ανήκει στο έθνος της Ουγγαρίας ή είναι πολίτης του κράτους της Ουγγαρίας: *Οι Ούγγροι έχουν μεγάλη παράδοση στην ιππασία. / Ο Ούγγρος εφευρέτης Μπιρό έφτιαξε το πρώτο σιλό με μύτη μπίλιας.*

το **ουδέτερο** (του ουδετέρου, των ουδετέρων) **ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.):** στη γραμματική, ουδέτερα λέμε τις λέξεις που δεν είναι ούτε αρσενικού ούτε θηλυκού γένους και παίρνουν πάντα το άρθρο "το": *Το "θρανίο" και το "τραπέζι" είναι ουδέτερα, ενώ η "καρέκλα" είναι θηλυκό.*

ο **ουδέτερος**, η **ουδέτερη**, το **ουδέτερο** **ΕΠΙΘ.:**

1. όταν κάποιος μένει ουδέτερος σε μια συζήτηση, σε μια διαφωνία κτλ., δεν παίρνει το μέρος κανενός (= αμέτοχος): *Η Ελβετία παρέμεινε ουδέτερη στο Β' Παγκόσμιο πόλεμο.*

2. όταν κάτι είναι ουδέτερο, δεν έχει κάποιο συγκεκριμένο χαρακτηριστικό: *Μιλούσε με ουδέτερη φωνή και δεν μπορούσα να καταλάβω τι ένιωθε.*

το **ούζο** (του ούζου, των ούζων) **ΟΥΣ.:** το ούζο είναι ένα άχρωμο αλκοολούχο ποτό που έχει δυνατό άρωμα και δυνατή γεύση: *Το ούζο στην Τουρκία λέγεται rakı.*

το **ουίσκι** **ΟΥΣ.:** το ουίσκι είναι ένα πολύ δυνατό αλκοολούχο ποτό, που φτιάχνεται από κριθάρι: *Ήπие δύο ποτήρια ουίσκι και μέθυσε.*

⚠ Η λέξη ουίσκι δεν κλίνεται.

το **ούλο** (του ούλου, των ούλων) **ΟΥΣ.:** τα ούλα είναι το σκληρό κοκκινωπό δέρμα στο στόμα μας, μέσα από το οποίο βγαίνουν τα δόντια μας: *Το συχνό βούρτσισμα διατηρεί τα ούλα υγιή.*

⚠ Η λέξη ούλο χρησιμοποιείται συνήθως στον πληθυντικό αριθμό.

η **ουρά** (της ουράς, των ουρών) **ΟΥΣ.:**

1. η ουρά είναι το μακρύ, λεπτό και ευκίνητο μέρος που εξέρχεται από το πίσω μέρος του σώματος ορισμένων ζώων: *Το άλογο χλιμιντρίζει και κουνάει την ουρά του δεξιά αριστερά.*

2. ουρά λέμε το πίσω μέρος κάποιων πραγμάτων όταν είναι λεπτό και μακρύ: *Έφεραν στη σκηνή ένα πιάνο με ουρά για να παίξει ο συνθέτης. / Τα φτερά και η ουρά του αεροπλάνου διαλύθηκαν με την πρόσκρουση.*

3. η ουρά είναι μια σειρά από ανθρώπους που στέκονται ο ένας πίσω από τον άλλο και περιμένουν για κάτι (= σειρά): *Περιμέναμε στην ουρά για έλεγχο διαβατηρίων.*

ΕΚΦΡ. βάζω την ουρά στα σκέλια, βγάζω την ουρά μου απ' έξω, λεφτά με ουρά

τα **ούρα** (των ούρων) **ΟΥΣ.:** τα ούρα είναι το κίτρινο υγρό που βγαίνει από το σώμα μας όταν πηγαίνουμε στην τουαλέτα: *Πήγε στο γιατρό για να κάνει εξέταση ούρων.*

το **ουράνιο τόξο** **ΟΥΣ.:** το ουράνιο τόξο είναι ένας μισός κύκλος με χρώματα, που σχηματίζεται στον ουρανό όταν σταματάει η βροχή και βγαίνει ο ήλιος: *Η μπλούζα της έχει όλα τα χρώματα του ουράνιου τόξου.*

ο **ουράνιος**, η **ουράνια**, το **ουράνιο** **ΕΠΙΘ.:**

1. όταν κάτι είναι ουράνιο, έχει σχέση με τον ουρανό ή φαίνεται πάνω σε αυτόν: *Ο Ήλιος και η Σελήνη είναι ουράνια σώματα.*

2. (ΘΡΗΣΚ.) ουράνιο λέμε καθετί που έχει σχέση με το Θεό, γιατί θεωρούμε ότι ο Θεός κατοικεί στον ουρανό: *Είχε βαθιά πίστη στις ουράνιες δυνάμεις.*

3. λέμε ότι κάτι είναι ουράνιο όταν έχει σπάνια ομορφιά: *Μάγεψε το κοινό με την ουράνια, μελωδική φωνή της.*

ο **ουρανοξύστης** (του ουρανοξύστη, των ουρανοξύστων) ΟΥΣ.: ο ουρανοξύστης είναι ένα πάρα πολύ ψηλό κτίριο στις μεγάλες πόλεις: *Οι διδυμοί πύργοι της Ν. Υόρκης ήταν οι πιο διάσημοι ουρανοξύστες του κόσμου.*

ο **ουρανός** (του ουρανού, των ουρανών) ΟΥΣ.:

1. ο ουρανός είναι ο χώρος γύρω από τη γη, τον οποίο βλέπουμε όταν στεκόμαστε έξω και κοιτάμε προς τα πάνω: *Έχει ήλιο και ο ουρανός είναι γαλανός.*

2. ο ουρανός είναι το πάνω μέρος ενός αυτοκινήτου, ενός κρεβατιού κτλ.: *Το αυτοκίνητο αναποδογύρισε και σύρθηκε στο δρόμο με τον ουρανό. (= οροφή)*

ΕΚΦΡ. γυρεύω τον ουρανό με τ' άστρα, είμαι στον έβδομο ουρανό, κινώ γη και ουρανό

ο **ουρλιάζω** (ούρλιαξα) ΡΗΜ.:

1. όταν ένα ζώο ουρλιάζει, βγάζει μια δυνατή και βαθιά φωνή που μοιάζει με κλάμα: *Ήταν μεσάνυχτα και οι λύκοι ούρλιαζαν στο βουνό.*

2. όταν ένας άνθρωπος ουρλιάζει, βγάζει μια πολύ δυνατή φωνή, συνήθως από πόνο ή φόβο (= κραυγάζω, σκούζω, γκαρίζω): *Ούρλιαξε από το φόβο της όταν είδε την πληγή. / Μην ουρλιάξεις, σε ακούσαμε!*

το **ουρλιαχτό** (του ουρλιαχτού, των ουρλιαχτών) ΟΥΣ.:

1. ουρλιαχτό είναι η δυνατή και βαθιά φωνή ορισμένων ζώων, που μοιάζει με κλάμα: *Οι λύκοι μιλάνε μεταξύ τους με ουρλιαχτά.*

2. ουρλιαχτό είναι η πολύ δυνατή φωνή που βγάζει ένας άνθρωπος (= κραυγή ≠ ψίθυρος): *Έβγαλε ένα ουρλιαχτό από τον πόνο και λιποθύμησε. / Μας ξεκούφανε με τα ουρλιαχτά του!*

η **ουσία** (της ουσίας, των ουσιών) ΟΥΣ.:

1. η ουσία είναι κάθε υγρό, στερεό ή αέριο: *Τα φρούτα και τα λαχανικά περιέχουν πολλές θρεπτικές ουσίες. / Άλειψε το ξύλο με μια ειδική ουσία για να το προστατέψει από τον ήλιο.*

2. η ουσία το πιο βασικό μέρος ενός πράγματος, συνήθως αυτό που του δίνει ένα γενικό χαρακτήρα: *Άσε τη φλυαρία και μπες στην ουσία του θέματος. (= καρδιά) / Η ουσία της δήλωσής του είναι ότι θα προσπαθήσει να αποτρέψει τον πόλεμο.*

το **ουσιαστικό** (του ουσιαστικού, των ουσιαστικών) ΟΥΣ. (ΓΡΑΜΜ.): στη γραμματική, το ουσιαστικό είναι η λέξη που αναφέρεται σε ένα πρόσωπο, ζώο, πράγμα, σε μια κατάσταση ή ιδέα κτλ., και συνήθως στα ελληνικά το χρησιμοποιούμε μετά το άρθρο: *Η λέξη "γάτα" είναι ουσιαστικό.*

Ούτε ΣΥΝΔ.:

1. λέμε ότι κάτι δεν μπορεί να γίνει ούτε έτσι ούτε αλλιώς όταν δεν μπορεί να γίνει με κανέναν από τους δύο τρόπους: *Δεν του αρέσει ούτε το βουνό ούτε η θάλασσα.*

2. το χρησιμοποιούμε για να τονίσουμε ότι κάτι δεν έγινε όπως το περιμέναμε: *Δε σεβάστηκαν ούτε τους γονείς τους.*

ούτε γάτα ούτε ζημιά ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν όλα είναι τακτοποιημένα μετά από μια ζημιά και δεν υπάρχει λόγος να ανησυχούμε: *Κανείς δε θυμάται το σκάνδαλο με τα χαλασμένα γιαούρτια. Τα μαζέψανε, και ούτε γάτα ούτε ζημιά.*

ούτε γι' αστέιο ΕΚΦΡ.: το λέμε όταν δε θέλουμε σε καμία περίπτωση να γίνει κάτι: *Ούτε γι' αστέιο δε θέλω να σκεφτώ ότι μπορεί να πάμε μαζί του διακοπές.*

ούτε μιλάει ούτε λαλάει ΕΚΦΡ.: το λέμε για κάποιον που κάθεται αμίλητος, που δε βγάζει λέξη από το στόμα του: *Όλο το βράδυ καθόταν σε μια γωνιά και ούτε μιλούσε ούτε λαλούσε.*

ο **οφείλω, οφείλεται** ΡΗΜ.:

1. όταν οφείλω κάτι σε κάποιον, πρέπει να τον πληρώσω για κάτι που μου έδωσε, μου πούλησε ή μου δάνεισε (= χρωστάω): *Ο νοικάρης μου οφείλει τρία ενοίκια.*

2. χρησιμοποιούμε το "οφείλω" για αισθήματα που πρέπει να νιώθουμε για κάποιον (= χρωστάω): *Του οφείλω ευγνωμοσύνη για τη βοήθειά του.*

3. όταν οφείλουμε κάτι που έχουμε σε κάποιον, το έχουμε επειδή αυτός μας βοήθησε: *Την επιτυχία του την οφείλει στους γονείς του.*

4. όταν οφείλουμε να κάνουμε κάτι, πρέπει να το κάνουμε: *Οφείλεις να πηγαίνεις νωρίς στη δουλειά.*

5. **οφείλεται** ΠΑΘ. 3^ο ΠΡ.: όταν ένα γεγονός οφείλεται σε κάτι, γίνεται ή υπάρχει ως αποτέλεσμα αυτού του πράγματος: *Το ατύχημα στην εθνική οδό οφείλεται σε λάθος του οδηγού.*

⚠ Η λέξη οφείλω έχει μόνο ενεστώτα και παρατατικό.

το **όφελος** (του οφέλους, των οφελών) ΟΥΣ.: όταν έχουμε όφελος από κάτι, κερδίζουμε κάτι από αυτό (= κέρδος, ωφέλεια ≠ ζημιά): *Το όφελος από την κατασκευή της γέφυρας θα είναι τεράστιο για τους κατοίκους της περιοχής.*

ο **οφθαλμίατρος**, η **οφθαλμιάτρος** (του/της οφθαλμιάτρου, των οφθαλμιάτρων) ΟΥΣ.: ο οφθαλμίατρος είναι ο γιατρός που θεραπεύει τις αρρώστιες και τα προβλήματα των ματιών: *Ο οφθαλμίατρος διαπίστωσε ότι έχει μυωπία και του έδωσε γυαλιά.*

το **όχημα** (του οχήματος, των οχημάτων) ΟΥΣ.:

1. όχημα λέμε αλλιώς το μέσο συγκοινωνίας (= μεταφορικό μέσο): *Πωλούνται μεταχειρισμένα οχήματα.*

2. όχημα λέμε τον τρόπο με τον οποίο πετυχαίνουμε κάτι (= μέσο): *Με όχημα τον κινηματογράφο τα παιδιά εξερευνούν το διάστημα.*

η **όχθη** (της όχθης, των οχθών) ΟΥΣ.: οι όχθες ενός ποταμού ή μιας λίμνης είναι το έδαφος που βρίσκεται γύρω τους, και συνήθως είναι ψηλότερο από το ύψος του νερού: *Στεκόταν στην όχθη του ποταμού και ψάρευε. / Ξεχείλισαν οι όχθες του ποταμού.*

όχι ΕΠΙΡΡ.: λέμε όχι όταν δε συμφωνούμε με αυτό που μας λένε, όταν δε δεχόμαστε ή δεν παρα-

δεχόμαστε κάτι ($\neq$ ναι): *Είπε όχι στην πρόταση που του έκαναν.*

η **οχιά** (της οχιάς, των οχιών) ουσ.:

1. η οχιά είναι ένα φίδι που έχει δηλητήριο και το ξεχωρίζουμε από μια μαύρη γραμμή που έχει στο σώμα του: *Πέθανε από το τσίμπημα μιας οχιάς.*

2. (ΑΝΕΠΙΣ.) οχιά λέμε τον πολύ κακό και πονηρό άνθρωπο: *Μην της έχεις καμία εμπιστοσύνη! Είναι μια οχιά αυτή!*

το **οχτώ** ουσ. $\Rightarrow$ **οκτώ**

οι **οχτώ**, οι **οχτώ**, τα **οχτώ** ΕΠΙΘ. $\Rightarrow$ **οκτώ**

οχυρώνω (οχύρωσα), **οχυρώνομαι** (οχυρώθηκα, οχυρωμένος) ΡΗΜ.:

1. όταν οχυρώνουμε μια περιοχή, χτίζουμε τείχη ή πύργους γύρω από αυτή, για να την προστατέψουμε: *Οχύρωσαν το λιμάνι με τείχη για να εμποδίσουν τις επιθέσεις των πειρατών.*

2. οχυρώνομαι ΠΑΘ.: λέμε ότι κάποιος οχυρώνεται πίσω από κάτι όταν κρύβεται πίσω από αυτό για να προφυλαχτεί: *Ο στρατός οχυρώθηκε πίσω από το βουνό.*

η **όψη** (της όψης, των όψεων) ουσ.:

1. η όψη είναι το πώς φαίνεται κάτι, το πώς το βλέπουμε εμείς: *Αν το καθαρίσουμε λίγο, το διαμέρισμα θα αλλάξει όψη.*

2. η όψη είναι το πρόσωπο και το ύφος κάποιου: *Είχε λυπημένη όψη.*

3. η όψη είναι η επιφάνεια ενός αντικειμένου (= πλευρά): *Τα νομίσματα έχουν δύο όψεις. / Στο βελούδο η μία όψη είναι μαλακή και απαλή και η άλλη σκληρή.*

ΕΚΦΡ. γνωρίζω εξ όψεως, η άλλη όψη του νομίσματος

ο **όψιμος**, η **όψιμη**, το **όψιμο** ΕΠΙΘ.: όταν κάτι είναι όψιμο, γίνεται καθυστερημένα, αργότερα από το χρόνο που πρέπει ($\neq$ πρώιμος): *Όψιμο καλοκαίρι στον τουρισμό της Κρήτης φέρνει ο ζεστός καιρός του Σεπτέμβρη.*